

Luhtakultasiipi
Violett gullvinge
Lycaena helle

Luontodirektiivin laji (liitteet II ja IV)
BOR suojelutaso epäsuotuisa huono, heikkenevä

Koodi: 4038

Rauhoitettu (LSA 471/2013)
Uhanalainen (LSA 471/2013)

Uhanalaisuusluokka (IUCN): erittäin uhanalainen (EN)

Kuva: Mia Malin

Luonnehdinta

Luhtakultasiipi on Suomen pienin kultasiipilaji, koiraan siipiväli on 22–26 mm ja naaraan 22–27 mm. Luhtakultasiipikoiraan siivet hohtavat päältä violetin-hohtoisina ja takasiipien, joskus myös etusiipien, reunoissa on oranssia juovaa. Naaraalla siipien pohjaväri on ruskehtava, ja niitä kirjoivat mustat ja sinertävät täplät. Pohjaväri etusiipien alapinnoilla on kellanoranssi, ja takasiipien alapintojen pohjaväri on ruskeanharmahtava. Lisäksi alapinnoilla on lukuisia mustia pisteitä ja oranssi reunajuova. Luhtakultasiiven voi sekoittaa pikkukultasiipeen (*Lycaena phlaeas*) ja loistokultasiiven (*L. virgaureae*) naaraaseen, mutta ne erottaa etusiipien yläpintojen pohjavärin ja takasiipien alapintojen kirjailujen perusteella.

Elinympäristö ja levinneisyys

Nykyään luhtakultasiipeä tavataan enää lähes yksinomaan Pohjois-Suomessa, sillä se on miltei kokonaan hävinnyt Etelä-Suomesta. Tosin pientä luhtakultasiipeä ei ole helppo havaita. Se viihtyy kosteilla metsäniityillä, vaarojen rinneniityillä, purojen varsilla ja jokien tulvarannoilla jossa sitä näkee mm. niittyleinikin (*Ranunculus acris*) kukilla.

Nykytila ja uhkatekijät

Luhtakultasiipi on harvinaistunut Suomessa viime vuosikymmeninä, taantuminen on näkynyt erityisesti Etelä-Suomen kannoissa. Synä tähän ovat olleet lajin elinympäristöjen kuivatus metsätalouden käyttöön sekä laajasti aiemmin käytetyn metsälaidunnuksen loppuminen, jolloin metsäniityt ovat kasvaneet umpeen. Lisäksi luhtakultasiiven ravintokasvi nurmitatar (*Bistorta vivipara*) on taantunut voimakkaasti Etelä-Suomessa.

Hoitosuositukset

Luhtakultasiiven elinympäristöt tulee säilyttää avoimena joko niittämällä tai laiduntamalla ajoittaisesti. Alueille, joilla lajia esiintyy runsaasti, tulisi perustaa 1–3 hehtaarin laajuisia hoidettuja suojelualueita. Osa lajin esiintymistä on jo perustetuilla suojelualueilla.

Lähteet

- Marttila, O., Haahtela, T., Aarnio, H. & Ojalainen, P. 1990. Suomen päiväperhoset. Suomen Perhostutkijain Seura. Kirjayhtymä, Helsinki. S. 124–125.
- Somerma, P. 1997. Suomen uhanalaiset perhoset. Suomen ympäristökeskus, Suomen Perhostutkijain Seura, Helsinki. 336 s.